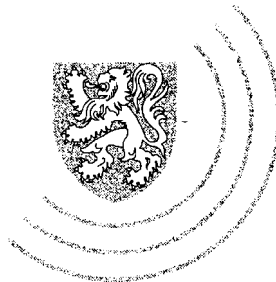

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 19961997

2 april 1997

ONTWERP VAN DECREET

tot goedkeuring van het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband en van de aanhangsels 1, 11, 111, IV, V, VI en VII, ondertekend te Espoo op 25 februari 1991

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Historiek

Projecten kunnen een invloed hebben op het leefmilieu en deze invloed is niet steeds beperkt tot het territorium van een land. Dit vloeit uiteraard voort uit de specificiteit van het leefmilieu. De milieu-effectrapportage (m.e.r.) als een instrument van het milieubeleid kan bijgevolg niet alleen beperkt worden tot de gevolgen van een project op het eigen territorium maar moet breder gezien worden. De grensoverschrijdende m.e.r. werd reeds opgenomen in de richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten. Bij een beslissing van de Governing Council van UNEP van 1987 werden de basisbeginselen van een m.e.r. vastgelegd. M.e.r. werd eveneens opgenomen in de Verklaring van Rio van 1992.

Artikel 7 van de richtlijn 85/337/EEG betreffende de milieu-effectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten voorziet in bepalingen met betrekking tot informatieuitwisseling en overleg in de gevallen dat wordt vastgesteld dat een project aanzienlijke effecten kan hebben op het milieu in een andere lidstaat.

De resultaten van een seminarie inzake de milieu-effectrapportage dat in september 1987 onder de auspiciën van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties te Warschau plaats vond, lagen aan de basis van een verdrag dat op 25 februari 1991 in Espoo (Finland) werd aangenomen. Het Verdrag legt vooral de nadruk op de voorkoming, beperking en beheersing van belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieu-effecten.

Het Verdrag van Espoo is inmiddels ondertekend door 28 West-, Centraal- en Oost-Europese landen, de Verenigde Staten van Amerika, Canada en de EG. Het Verdrag treedt in werking wanneer 16 staten geratificeerd hebben. Tot nu toe hebben reeds 13 staten waaronder Nederland, Luxemburg, Spanje, Zweden, Oostenrijk geratificeerd.

Een aantal landen hebben niet gewacht op de binnen de Europese Unie lopende discussie over het al dan niet gezamenlijk ratificeren in het licht van het wijzigingsvoorstel betreffende richtlijn

85/337/EEG, waarover eind 1995 een Gemeenschappelijk Standpunt werd bereikt.

2. Algemene bespreking van het Verdrag : Doel en werking

Het verdrag beoogt in wezen belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieu-effecten te voorkomen, te beperken en te beheersen. Hiertoe worden de verdragspartijen verplicht tot het uitvoeren van een milieu-effectrapportage met betrekking tot de in Aanhangsel 1 bij het verdrag genoemde categorieën van activiteiten, voorzover die activiteiten mogelijk belangrijke nadelige grensoverschrijdende effecten hebben. Het verdrag voorziet in een regeling inzake de grensoverschrijdende informatie-uitwisseling en overleg. Voorts bevat het de verplichting dat bij de eindbeslissing over de desbetreffende activiteit rekening moet worden gehouden met de resultaten van het overleg en de uitgebrachte commentaar.

Gesteld kan worden dat het verdrag van Espoo op een meer gedetailleerde wijze regelt wat reeds is opgenomen in artikel 7 van de hierboven vermelde richtlijn 85/337/EEG. Daarenboven bevat het verdrag enkele verdergaande bepalingen onder meer aangaande de inspraakmogelijkheden van de burger en het evalueren van de werkelijk optredende gevolgen.

Het verdrag doet geen afbreuk aan de (verdergaande) verplichtingen die de partijen op basis van het bestaande internationaal recht kunnen hebben. Tevens biedt dit verdrag de mogelijkheid om onder meer op basis van bilaterale en multilaterale regelingen, verdergaande verplichtingen in te voeren. In een resolutie hebben de ondertekenaars van dit verdrag zich bereid verklaard om vooruitlopend op de inwerkingtreding de verdragsbepalingen al zoveel mogelijk na te komen.

Aldus zijn Vlaanderen en Nederland sinds enige tijd bezig met het geven van nadere invulling aan de principes van dit verdrag.

Het verdrag schrijft een bepaalde procedure voor waarin een aantal fasen kunnen onderscheiden worden.

Een eerste fase is deze die het opstellen van het milieu-effectrapport voorafgaat. In het geval van een activiteit, vermeld in Aanhangsel 1 van het verdrag, met mogelijk belangrijke, nadelige grensoverschrijdende milieu-effecten, is de partij van her-

komst verplicht elke mogelijk benadeelde partij daarvan in kennis te stellen. Deze laatste partij kan vervolgens de wens tot participatie uitdrukken. Indien deelname gewenst wordt, moet de partij van herkomst de mogelijk benadeelde partij de relevante documentatie met betrekking tot de voorgenomen activiteit en de procedure van milieu-effectrapportage bezorgen. De mogelijk benadeelde partij verschaft desgevraagd informatie over de mogelijke grensoverschrijdende milieu-gevolgen voor zover dat noodzakelijk is voor het opstellen van het milieu-effectrapport. In geval van onenigheid over de vraag of er sprake is van een activiteit met mogelijk belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieu-effecten kan het advies van een onderzoekscmissie worden ingewonnen. In deze fase wordt tevens de participatie van het publiek voorzien.

De tweede fase betreft het opstellen van het milieu-effectrapport. De onderwerpen die tenminste in het milieu-effectrapport moeten aan bod komen staan in Aanhangsel II bij het verdrag vermeld.

In de derde fase vindt de consultatie met de mogelijk benadeelde partij plaats. Deze consultatie betreft onder meer de te treffen maatregelen om de grensoverschrijdende milieu-effecten te milderen of te voorkomen. De partijen dienen een termijn af te spreken betreffende de duur van het overleg.

Vervolgens komt, in een vierde fase, de besluitvorming over de voorgenomen activiteit. Hierbij dient de bevoegde instantie in de staat van herkomst rekening te houden met het milieu-effectrapport, de uitgebrachte commentaar en het resultaat van de consultatie. Het voorgenomen besluit wordt aan de mogelijk benadeelde partij meegedeeld. Het verdrag voorziet ook nog in de mogelijkheid dat de partijen overeenkomen tot het verrichten van een evaluatie van de werkelijke gevolgen ten gevolge van de uitgevoerde activiteit.

Momenteel werken de diensten van de Vlaamse regering trouwens al aan de nadere invulling van de principes van dit verdrag. De ondertekenaars hebben zich immers in een resolutie voorgenomen om, vooruitlopend op de inwerkingtreding, de verdragsbepalingen al zoveel mogelijk na te komen en zodoende te handelen naar de geest van het verdrag. In dat verband werkten de Vlaamse diensten een zogenaamd stappenschema uit voor MER-plichtige activiteiten met mogelijk grensoverschrijdende gevolgen. Dit stappenschema is bij wijze van proef van toepassing sinds 1 september 1995.

Het doel van het stappenschema is aan de algemene principes van het verdrag van Espoo invulling te geven; daarbij moet een eenduidige werkwijze opgesteld worden die uitgaat van het bestaande wettelijk kader, in het bijzonder de besluiten van de Vlaamse regering van 23 maart 1989 inzake de milieu-effectbeoordeling (BS 17/05/1989), en die aansluit bij de MER-praktijk. De besluiten bevatten eveneens de bepalingen die aangeven voor welke activiteiten een milieu-effectrapport moet worden opgesteld. Het milieu-effectrapport wordt voor hinderlijke inrichtingen gevoegd bij de aanvraag voor een milieuvergunning, voor de andere dan hinderlijke inrichtingen bij de bouwvergunningaanvraag.

Gegeven bovenvermelde elementen werd een methode voorgesteld die stap voor stap aangeeft welke acties moeten ondernomen worden en door welke partijen ingeval een activiteit met mogelijk belangrijke nadelige milieugevolgen gepland wordt.

Het bestuurlijk overleg in verband met de samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Nederland van 12 december 1994 te Brussel heeft geleid tot de goedkeuring van bovenvermeld gezamenlijk schema.

3. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 omschrijft een aantal voor dit verdrag essentiële begrippen zoals ondermeer 'Partij van herkomst', 'Mogelijk benadeelde partij', 'Voorgenomen activiteit', 'Milieu-effectrapportage', 'Grensoverschrijdend effect'.

Artikel 2 geeft de doelstellingen van het verdrag aan: het nemen van doeltreffende maatregelen ter voorkoming, beperking en beheersing van belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieu-effecten van voorgenomen activiteiten. Zo moeten partijen ten aanzien van bepaalde voorgenomen activiteiten (zoals opgesomd in Aanhangsel 1) die mogelijk een belangrijk grensoverschrijdend effect hebben, een procedure vaststellen die voorziet in het opstellen van een milieu-effectrapport.

Artikel 3 heeft betrekking op de kennisgeving die een Partij van herkomst moet doen aan de mogelijk benadeelde Partijen ingeval eerstgenoemde een voorgenomen activiteit (zoals omschreven in Aanhangsel 1) overweegt die mogelijk een belangrijk nadelig grensoverschrijdend effect heeft. Indien de mogelijk benadeelde partij wil deelne-

men aan de procedure voor de milieu-effectrapportage moeten de verschillende partijen aan elkaar de nodige informatie terzake uitwisselen.

Artikel 4 betreft de inhoud van het milieu-effectrapport, zoals deze wordt uiteengezet in Aanhangsel 11 van het verdrag: een beschrijving van de voorgenomen activiteit en het doel ervan en van eventuele alternatieven, van het milieu dat mogelijk wordt geraakt door een belangrijk nadelig effect van de voorgenomen activiteit van mogelijke maatregelen om het nadelige milieu-effect te minimaliseren, enzovoort.

Artikel 5 bespreekt het overleg dat de partijen met elkaar, op basis van het milieu-effectrapport, plegen over het mogelijk grensoverschrijdend effect van de voorgenomen activiteit en over maatregelen om dit effect te beperken of uit te sluiten.

Artikel 6 stelt dat partijen, bij het nemen van het definitieve besluit over de voorgenomen activiteit, rekening moeten houden met het resultaat van de milieu-effectrapportage, alsook met het daarop ontvangen commentaar.

Artikel 7 beschrijft de eventuele evaluatie die partijen verrichten, met name het toezicht op de activiteit en de vaststelling van eventuele nadelige grensoverschrijdende effecten.

Artikel 8 laat partijen toe bestaande bilaterale of multilaterale overeenkomsten of andere regelingen voort te zetten.

Artikel 9 betreft onderzoeksprogramma's waar partijen bijzondere aandacht moeten aan schenken. Deze zijn onder meer gericht op het verbeteren van bestaande methoden voor het beoordelen van de effecten van voorgenomen activiteiten.

Artikel 10 verleent de Aanhangsels bij dit verdrag een statuut als integrerend deel van het verdrag.

Artikel 11 regelt de vergaderingen van de partijen : deze vinden principieel plaats ter gelegenheid van de jaarlijkse zittingen van de Adviseurs van Regeringen van ECE-lidstaten inzake milieu- en waterproblemen. De uitvoering van het verdrag wordt getoetst, zoals het beleid en de methoden betreffende milieu-effectrapportage van de partijen, ter verbetering van milieu-effectrapportageprocedures in grensoverschrijdend verband.

Artikel 12 betreft het stemrecht: elke partij bij dit verdrag heeft een stem.

Artikel 13 somt de secretariaatstaken op die het Uitvoerend Secretariaat van de Economische Commissie voor Europa verricht.

-Artikel 14 verleent de partijen het recht voorstellen te doen tot wijziging van het verdrag.

Artikel 1.5 betreft de geschillenregeling omtrent de uitlegging of toepassing van dit verdrag. Geschillen worden opgelost door onderhandeling of volgens een andere methode die voor elke partij aanvaardbaar is.

De artikelen 16 tot 20 hebben respectievelijk betrekking op de ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring, toetreding, inwerking-treding, opzegging en authenticatie van het verdrag.

4. Procedure

Het verdrag moet, overeenkomstig artikel 16 van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980, zoals gewijzigd, eveneens ter goedkeuring worden voorgelegd aan het Vlaamse Parlement ingevolge de nieuwe bevoegdheden toegekend in artikel 167, § 3 van de Grondwet inzake het sluiten van verdragen.

Het verdrag heeft betrekking op het leefmilieu, een bevoegdheid die aan de Gewesten toekomt.

Het Vlaams Parlement wordt dus om bovenvermelde redenen verzocht zijn goedkeuring te verlenen aan dit verdrag.

***De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie,***

Luc VAN DEN BRANDE

*De Vlaamse minister van Leefmilieu
en Tewerkstelling,*

Theo KELCHTERMANS

*De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Vervoer en Ruimtelijke Ordening,*

Eddy BALDEWIJNS

VOORONTWERP VAN DECREET

tot goedkeuring van het verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband,
ondertekend in Espoo op 28 februari 1991

DE VLAAMSE REGERING,

Op het gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse regering,

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De minister vice-president van de Vlaamse regering is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij de Vlaamse Raad het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

Het verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband, ondertekend in Espoo op 25 februari 1991, zal volkomen uitwerking hebben wat het Vlaamse Gewest betreft.

Brussel,

***De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen,***

LUC VAN DEN BRANDE

***De minister vice-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Leefmilieu en Huisvesting,***

NORBERT DE BATSELIER

De Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden,

THEO KELCHTERMANS

De Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden,

Hugo WECKX

De Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken,

Luc VAN DE N BOSSCHE

De Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming,

Johan SAUWENS

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin,

Wivina DEMEESTER-DE MEYER

De Vlaamse minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden,

Leo PEETERS

ONTWERPVANDECREET

***De Vlaamse minister van Leefmilieu en
Tewerkstelling,***

DE VLLAAMSE REGERING,

Theo KELCHTERMANS

Op het gezamenlijk voorstel van de leden van de Vlaamse regering ;

Na beraadslaging,

***De Vlaamse minister van Openbare Werken,
Vervoer en Ruimtelijke Ordening,***

BESLUIT :

Eddy BALDEWIJNS

De minister-president van de Vlaamse regering, de Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling en de Vlaamse minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Het Verdrag inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband en van de aanhangsels 1, II, III, IV, V, VI, en VII, ondertekend te Espoo op 2.5 februari 1991, zullen volkomen uitwerking hebben, wat het Vlaamse Gewest betreft.

Brussel, 25 maart 1997.

***De minister-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden,
Wetenschap en Technologie,***

Luc VAN DEN BRANDE